

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2134/2019
08.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република ..., чији је пуномоћник Ненад Васић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милутин Станојевић адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2799/2018 од 10.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 08.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2799/2018 од 10.01.2019. године у делу првог става изреке и пресуда Вишег суда у Београду П 210/14 од 21.09.2017. године у делу првог става изреке под тачком четири, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да на износ од 202.500 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате плати камату по Закону о затезној камати почев од 05.04.2014. године до 04.05.2014. године, у динарској противвредности обрачунатој на исти начин као и главни дуг.

У преосталом делу ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2799/2018 од 10.01.2019. године **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви странака за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 210/14 од 21.09.2017. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да исплати тужиоцу на име стицања без основа износ од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 17.10.2007. године до исплате (тачка 1), износ од 4.370.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.10.2007. године до исплате (тачка 2), износ од 110.079,34 динара са законском затезном каматом од 23.10.2007. године до исплате (тачка 3); на име повраћаја зајма износ од 202.500 евра са каматом обрачунатом према Закону о затезној камати почев од 05.04.2014. године до исплате у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан исплате (тачка 4) и на име дуга износ од 7.213 евра са каматом обрачунатом према Закону о затезној камати почев од 09.04.2014. године до исплате у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан исплате (тачка 5), све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде под претњом принудног

извршења. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени на исплату износа од 32.000 евра са законском затезном каматом од 09.04.2014. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 605.100,00 динара са законском затезном каматом од 21.09.2017. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2799/2018 од 10.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 210/14 од 21.09.2017. године у првом и трећем ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима туженог да изрека пресуде другостепеног суда има недостатака због којих се не може испитати и да су у њеном образложењу дати паушални и недовољни разлози са којима је изрека у противречности, у суштини се указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана која није законски разлог за ревизију (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП). Битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП су разлог за ревизију само ако су учињене у другостепеном поступку (члан 407. став 1. тачка 3. ЗПП). Из садржине ревизије следи да тужени сматра да су изведени докази погрешно оцењени, дакле да је неправилно примењен члан 8. ЗПП, али се погрешна примена те одредбе у овом случају по природи ствари не може односити искључиво на поступак пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, дугогодишње пријатељство странака праћено је и њиховим пословним односима у вези са куповином земље у ... . Тужилац је овлашћењем од 14.09.2007. године (Ов. ../07) овластио туженог да може у његово име и за његов рачун продати, поклонити, пренети у власништво трећем лицу, укњижити и наплатити део или целокупан износ за сувласнички удео од 3/12 на кп. .. КО ... и удео од 1/4 на кп. ..., .. и .. у истој катастарској општини, као и да може слободно располагати означеним парцелама и новцем добијеним њиховом продајом. Тужени је на основу тог пуномоћја заступао тужиоца при закључењу уговора о купопродаји Ов. ../07 од 04.10.2007. године са предузећем „Фиа инвест“ ДОО из Београда, као купцем тужиоцевог удела на означеним парцелама у катастарској општини ... . Овим уговором купац се обавезао да уговорену цену у укупном износу од 390.032,50 евра исплати у две рате - износ од 77.000 евра у року од седам радних дана од потписивања уговора, а остатак у року од 60 дана од дана потписивања и овере уговора, уколико продавац до истека тог рока испуни предвиђене услове. Тужени је заступао тужиоца и приликом

закључења анекса уговора о купопродаји (Ов. ../07 од 15.10.2007. године) којим је уговорено да ће се исплата уговорне цене извршити у роковима утврђеним купопродајним уговором, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан плаћања, трансфером на динарски рачун тужиоцевог пуномоћника. Купац је по наведеном уговору и анексу на рачун туженог извршио три уплате: 16.10.2007. године у износу од 1.500.000,00 динара; 17.10.2007. године у износу од 4.370.000,00 динара и 22.10.2007. године у износу од 110.079,34 динара. Ове новчане износе тужени није предао тужиоцу. Између странака је 02.12.2009. године закључен писани уговор о зајму по којем је тужилац позајмио туженом износ од 202.500 евра без уговорене камате, а тужени се обавезао да ће новац вратити у року који накнадно одреди тужилац и који не може бити краћи од 30 дана од дана достављања обавештења - позива за враћање дуга. Туженом је 05.03.2014. године достављена опомена пред тужбу којом га тужилац позива да му одмах (без одлагања), а најкасније у року од пет дана исплати дуговане износе. Тужилац је у више наврата исплаћивао туженом и трећим лицима одређене новчане износе, са провизијом у укупном износу од 7.213 евра. Против туженог је због неплаћеног пореза на приход остварен продајом земље у ... (тужени је продао земљу у вредности од 3.000.000 евра), пред судом у ... вођен и кривични поступак у којем је осуђен на казну затвора.

Из изложеног чињеничног стања следи да је између странака, издавањем пуномоћја од 14.09.2007. године, закључен уговор о налогу предвиђен чланом 749. Закона о облигационим односима којим се тужени (налогопримац) обавезао према тужиоцу (налогодавцу) да за њега предузме одређене послове (располаже тужиоцевим уделом на непокретностима наведеним у пуномоћју) и истовремено био овлашћен на предузимање тих послова. Према члану 754. тог закона, налогопримац је о извршеном послу дужан да положи рачун и да без одуговлачења преда налогодавцу све што је примио на основу обављања поверених послова, без обзира на то да ли је оно што је примио за налогодавца било овоме дуговано или не.

Уговорни однос странака заснован на овај начин одвојен је од уговорног односа у који је тужилац ступио са купцем земљишта, у ком послу га је тужени заступао. Због тога, пуноважност купопродајног уговора по којем је купац исплатио продавцу - тужиоцу цену, тако што је исту уплатио на рачун туженог, нема никаквог утицаја на обавезу туженог да примљени новац преда тужиоцу. Та његова обавеза произилази из наведеног члана 754. Закона о облигационим односима, и он ту обавезу мора извршити без упуштања у постојање и пуноважност правног основа тужиоцевог потраживања, чије је испуњење примио у његово име, као његов пуномоћник. Зато су без утицаја на правилност примењеног материјалног права тврдње туженог изнете у ревизији да тужилац, као страни држављанин, није могао бити власник пољопривредног земљишта (тужилац је у листу непокретности .. и листу непокретности .. оба КО ... уписан као сувласник пољопривредног земљишта) и да зато земљиште није могао ни продати.

Тужени у ревизији истрајава на тврдњи да је стварни власник земљишта, предмета уговора о продаји који је тужилац закључио у својству продавца, позивајући се на изјаве које су странке дале у поступцима пред иностраним органима у којима су обе биле изложене сумњи да су утајиле порез. Ове изјаве и њихову садржину судови су ценили у вези са осталим доказима и изјавама странака датим и у другим судским поступцима, тако да се овим наводима ревизије у суштини оспорава оцена изведених доказа и на основу тога утврђено чињенично стање, што је противно члану 407. став 2. ЗПП.

Однос странака као зајмодавца и зајмопримца тужилац доказује писаним уговором о зајму. Тужени тврди да је реч о фиктивном уговору који је закључен како би се избегла обавеза плаћања пореза али за такве тврђе, осим свог исказа, не нуди друге доказе. Код утврђене чињенице да је тужилац извршио своју обавезу и на рачун туженог у два наврата - 16.11.2009. године и 23.12.2009. године, пренео укупан износ од 202.500 евра који му тужени на његов захтев није вратио, нижестепени судови су га правилном применом члана 562. став 2. Закона о облигационим односима обавезали на враћање примљеног новца.

Међутим, нижестепени судови су погрешно применили материјално право при одлучивању о захтеву тужиоца за плаћање затезне камате на дати износ позајмице, о чему ревизијски суд води рачуна по службеној дужности. Уговором о зајму (члан 3) стране су уговориле примену домаћег права.

Према Закону о облигационим односима, затезну камату дугује дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе (члан 277. став 1. Закона о облигационим односима); дужник долази у доцњу кад не испуни обавезу у року одређеном за испуњење, а ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцу кад га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено, вансудском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе (члан 324); ако уговарачи нису одредили рок за враћање зајма, нити се он може одредити из околности зајма, зајмопримац је дужан вратити зајам по истеку примереног рока који не може бити краћи од два месеца, рачунајући од зајмодавчевог тражења да му се зајам врати (члан 562. став 2).

Уговором о зајму од 02.12.2009. године није одређен рок за враћање зајма, већ је уговорено да зајмодавац - тужилац задржава право да накнадно обавести зајмопримца - туженог о крајњем року за исплату зајма, који не може бити краћи од 30 дана од дана достављања обавештења. Туженом је 05.03.2014. године уручена опомена пред тужбу којом га тужилац позива да му исплати новчано потраживање, поред осталог и оно које је засновано на означеном уговору о зајму.

Нижестепени судови су, обавезујући туженог да на износ зајма плати затезну камату од 05.04.2014. године - по истеку рока од 30 дана од достављања опомене, сагласно члану 2. став 1. уговора о зајму, погрешно применили члан 562. став 2. Закона о облигационим односима којим је прописано да тај рок не може бити краћи од два месеца, рачунајући од тужиочевог тражења да му се зајам врати. Тај рок, у смислу наведене одредбе истиче 05.05.2014. године, па зато није основан тужиочев захтев за исплату затезне камате на дуговани износ зајма почев од 05.04.2014. године до 04.05.2014. године.

Захтев тужиоца за исплату новчаног потраживања у износу од 7.213 евра тужени током поступка није успео оспорити ни по основу нити по висини.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом и другом ставу изреке.

По налажењу Врховног касационог суда, захтеви странака занакнаду трошкова поступка по ревизији нису основани, јер је тужени само делимично - у сразмерно

незнатном делу успео са ревизијом, а трошкови тужиоца за одговор на ревизију нису били нужни. Због тога је, на основу члана 165. став 1. и 2. у вези са чланом 153. став 2. и чланом 154. ЗПП, одлучено као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић